

„Bojácny Axík“ z pohledu současného tréninku zvířat

(Komentář k sedmé epizodě pořadu Kočka není pes. Tyto komentáře píšu na vyžádání tvůrců pořadu, kterým tímto děkuji za vstřícnost a publikování dalších pohledů na věc. F. Šusta)

Zkrácená verze mých komentářů pro širší veřejnost je uvedena na adrese

<http://www.kockanenipes.cz/clanky/kategorie/okenko-frantiska-susty/>

U této epizody bude můj komentář neúplný, protože k celé problematice se budeme vyjadřovat s panem Desenským v moderovaném rozhovoru.

Pojďme se nejprve podívat na bojácnost jako zvířecí vlastnost a možnosti práce s ní.

V moderním tréninku zvířat platí, že dát zvířeti nálepku „on je bojácny“ komplikuje trenérovi řešení problému a činí ho slepým ke skutečné příčině. Změnit celou povahu zvířete je mnohem obtížnější, než změnit jeho reakci na konkrétní podnět a proto se vždy předem ptáme, na které konkrétní podněty pes svojí tzv. bojácností reaguje (resp. jak se po tomto podnětu chová) a co tím získává. Namísto „on se bojí každého bouchnutí“ říkáme třeba „na zvuk výstřelu ze startovní pistole ve vzdálenosti pod 50 metrů reaguje útekem do boudy. Následně střelba ustane a pes se tak zbavil problému.“

Pokud se tedy podaří rozeznat, že pes reaguje bázně jen na některé podněty, snažíme se ho na ně navyknout. Metod může být víc a hodí se pro různé situace. U reakce na hlasité zvuky tam, kde to jde, používám například rád tzv. rytmický tlak, aniž bych to konkrétně spojoval s odměnou. Například pokud se pes bojí hlasitého potlesku, nechám ho hrát si s majitelem a přitom tiše rytmicky tleskám tak, aby pes zvuk slyšel, ale neděsil ho. Zvuk ve stále stejném rytmu zesiluje, a pokud pes vyjádří nervozitu, zvuk se lehce ztiší, aby se pes uklidnil, ale stále pokračuje ve stejném rytmu. Tímto způsobem jsme schopni se ve stále stejném rytmu dostat až na velmi vysokou hlasitost a přitom mít psa úplně v pohodě. Při prvním setkání se zvukem „náhlým“ (tedy náhle začne z ticha) ale musí být zvuk napoprvé slabší, než jsme dosáhli rytmicky.

U jiných strachů je zase vhodné spojovat výskyt problému s pamlskem, nebo přímo s odměnou za aktivní dotyk psa na problémovou věc a za manipulaci s ní. Tohle se obecně dost vyplácí u pracovitých a přitom plachých psů. U jiných věcí (jako třeba strach z projíždějících aut) bývá úspěšná paralelní chůze. Při ní psovod jde se psem dlouho v takové vzdálenosti od problému, který se pohybuje paralelně s nimi, aby pes problém vnímal, ale nedostal se natolik blízko, aby začal prchat. Jak si pes na podnět zvyká, zkracujeme vzdálenost.

Zkrátka těch možností je mnoho a obecně v nich zdůrazňujeme zachování svobodné volby zvířete a možnost odpovědět si na již minule zmíněné otázky „stresového trojúhelníku“ (STOP - jak zastavím problém, BEZPEČNÉ MÍSTO – kam můžu ustoupit, START – jak dám najevo, že jsem připraven pokračovat, PROČ – jaký mám důvod, abych spolupracoval). Vždy říkáme, že „má-li zvíře jít v pozitivce dopředu, musí mít možnost ustoupit dozadu.“

Za velmi riskantní způsob, který naopak nepoužíváme, byť většinu psích majitelů napadne jako první, je tzv. „zaplavení“ – tedy zahlcení zvířete problémovým podnětem a bez možnosti útěku natolik, že se chvíli brání, pak zkolabuje a přestane se bránit a nakonec si zvykne. Tento způsob je ale velmi riskantní – velká část zvířat si ve skutečnosti nezvykne, pouze zkolabuje a problém se tím jen prohloubí.

Všechny výše zmíněné postupy se týkaly přivykání psa na konkrétní podnět. U Axíka ale, pokud mohu soudit z toho, co v epizodě vidíme, je problém mnohem komplexnější. Na Axíkovi jsou z mého pohledu patrné známky prodělaného traumatu a jeho chování je obecně velmi submisivní a bázlivé. Podnětů, na které reaguje bázlivě, je příliš mnoho. V tomhle případě tedy považuji za hlavní Axíka rozkomunikovat a dát mu činnost, při které zapojí vlastní mozek a začne být aktivní. Doporučení „pořídít mu vhodnou fenku“ považuju za dobré a velmi přirozené. A myslím, že přirozená řešení vstřícná ke zvířatům jsou ta, na která bychom měli vždy myslet jako první.

Více Inko o práci se stresem u zvířete lze najít v mých dvou knížkách, popř. na webu www.treninkjerozhovor.cz

RNDr. František Šusta, PhD.

22.2.. 2017

